

Handläggare:
Malin Lindvall 08-508 29 749

Till
Finansroteln

Remissen om Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av befintlig klausul för meddelarfrihet och meddelarskydd (Program/riktlinjer)

Svar på remiss från Finansroteln (dnr 104-2088/2016).

Sammanfattning

Koncernledningen tillstyrker förslaget till riktlinjer med tillägget att det bör förtydligas med en skrivning om att skyldigheten för kommunala bolag att ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata företag regleras i 3 kap 17 § kommunallagen. Koncernledningen tillstyrker också förslaget till klausul men konstaterar samtidigt att den, som också framgår av förslaget, är en standardklausul som kan behöva anpassas utifrån verksamhetens art och kontraktets omfattning.

Den reviderade klausulen om meddelarfrihet och meddelarskydd med avtalsrättsliga sanktioner i form av vite gäller enligt sin lydelse endast verksamheter inom skola, vård och omsorg. Koncernledningen avstår därför att lämna synpunkter på förslaget i den delen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har av kommunfullmäktige fått i uppdrag ta fram ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare samt ta fram ett förslag till avtalsrättsliga sanktioner i form av vite vid eventuella överträdelser av klausul om meddelarfrihet.

Kommuner, landsting och regioner agerar allt mer tillsammans med privata utförare genom att kommunala angelägenheter upphandlas och läggs ut på entreprenad. Med privata utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet.

I syfte att förbättra kontroll och uppföljning av privata utförare samt stärka allmänhetens insyn i offentligt finansierad verksamhet har lagstiftaren infört nya bestämmelser i kommunallagen. Vidare har ett särskilt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden införts i svensk lagstiftning per den 1 januari 2017. Lag om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter (skola, vård och omsorg) träder i kraft per den 1 juli 2017.

Stadsledningskontoret bedömer att frågorna kring uppföljning och kontroll av privata utförare redan inryms i stadens program för upphandling och inköp och stadens övriga mål och styrdokument (dnr 170-850/20159). Stadsledningskontoret föreslår däremot att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår följande.

Kommuner får enligt kommunallagen lämna över verksamhet till privata utförare. Kommunen är fortfarande ansvarig huvudman för dessa verksamheter på samma sätt som verksamhet som bedrivs i egen regi.

3 kap 19 a § kommunallagen fastställer att om en kommun eller landsting sluter avtal med en privat utförare ska kommunen respektive landstinget genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Privata utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En juridisk person är ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan vara privata utförare. Kommunala bolag omfattas inte av lagens definition.

Syftet med insynsbestämmelsen i kommunallagen är att öka öppenheten och insynen kring bland annat kvalitet, ekonomi och anställningsvillkor hos privata utförare vid utförandet av kommunala angelägenheter. Målsättningen är att den enskilde kommuninvånaren inte ska ha sämre insyn i hur de kommunala angelägenheterna utförs när det sker av privata aktörer än de skulle ha om verksamheten bedrivs i egen regi.

Privata utförare omfattas inte av offentlighetsprincipen, tillgång till information från den privata utföraren för att säkerställa allmänhetens insyn måste därför krävas i avtalet.

En utgångspunkt för bedömningen för vilken information som är skälig att kräva är bland annat avgörande av vilken information som kommunen tillhandahåller allmänheten avseende liknande verksamhet som bedrivs i egen regi. Uppgifter som skulle komma att omfattas av sekretess hos stadens egna verksamheter kan således inte lämnas ut. Rätten till insyn begränsas även till den del av leverantörens verksamhet som rör utförandet av det aktuella kontraktet samt övriga lagar och författningar.

I förarbetena lyfts bland annat följande uppgifter om utförarens verksamhet som kan vara av intresse för allmänheten:

- verksamhetens kvalitet
- avvikelser i verksamheten
- personalen och deras villkor

- miljö-, integration och jämställdhetsarbete
- privata utförarens ekonomi
- ägarförhållanden och företrädare

Förslaget till riktlinjer är framåtsyftande och påverkar således inte befintliga avtal. Riktlinjerna avseende allmänhetens insyn syftar till att säkerställa att om stadens nämnder och bolag sluter avtal med en privat utförare ska nämnden/bolaget tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Tillhörande klausul syftar till att förenkla förfarandet att i avtal reglera och säkerställa allmänhetens insyn under avtalstiden. Den av stadsledningskontoret framtagna klausulen är en standardklausul och ska anpassas utifrån den överlämnade verksamhetens art och utifrån vilka uppgifter som kan antas vara av intresse för kommunens invånare.

Riktlinjerna för allmänhetens insyn gäller för mandatperioden 2015-2018. Riktlinjerna ska omprövas och vid behov revideras senast under första året i nästkommande mandatperiod.

Mot bakgrund av den nya lagen avseende ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden samt kommande lag avseende meddelarskydd för vissa enskilda verksamheter föreslår stadsledningskontoret att nuvarande klausul om meddelarfrihet ska revideras och skärpas. Nuvarande klausul om meddelarfrihet har godkänts av kommunfullmäktige och omfattar stadens entreprenadupphandlingar avseende drift av verksamheter inom skola vård och omsorg

Stadsledningskontorets förslag innebär att ett vite införs för de leverantörer som inte inför interna rapporteringsrutiner för anställda som vill anmäla allvarliga missförhållanden, vidare föreslår stadsledningskontoret en skrivning som innebär att staden har möjlighet att vidta avtalsrättsliga sanktioner vid eventuella överträdelser av förbudet mot efterforskning samt vid utdömt skadestånd vid repressalier mot enskild medarbetare.

Finansroteln har remitterat "Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av befintlig klausul för meddelarfrihet och meddelarskydd (Program/riktlinjer)" till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till samtliga dotterbolag. Bostadsförmedlingen, Stockholm Parkering, Stockholm Vatten och Avfall, Stockholms Hamn, S:t Erik Livförsäkring, S:t Erik Försäkring och S:t Erik Markutveckling har valt att inte svara på remissen. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder anser att Stadsledningskontorets förslag att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare är bra och relevant. Precis som Stadsledningskontoret skriver i

sitt förslag är det viktigt att kraven på den privata utföraren är proportionerliga – det vill säga att kraven inte får vara större än vad som är nödvändigt och ändamålsenligt i förhållande till syftet med ledning från vad vilken information staden själv skulle ha lämnat ut om staden drivit motsvarande verksamhet.

Svenska Bostäder tillstyrker utredningens förslag gällande mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare (*bilaga 1*).

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Familjebostäders självklara utgångspunkt i alla upphandlingar är att avtal ska slutas endast med seriösa aktörer, som bedriver hållbar verksamhet. Bolaget ställer sig i därför huvudsak positivt till förslaget. Dock ger det upphov till viss oro i fråga om det kan påverka marknaden, d v s privata aktörers vilja att lämna anbud i kommunala upphandlingar, i icke önskvärd riktning. Redan idag noteras i vissa för bolaget viktiga upphandlingar ett lägre antal anbud än önskvärt.

Vitesklausulen ska enligt förslaget utformas med ett fast vitesbelopp per vecka och ett tak. Bolaget föreslår att vite istället ska utgå med en procentuell andel av kontraktsvärdet. Med ett fast belopp finns risk att klausulen slår oskäligt hårt mot mindre företag som i regel har avtal/åtaganden avseende lägre värden. När det gäller förslaget maxbelopp för vite gör sig samma resonemang gällande: en leverantör med avtal som omsätter stora summor kan i princip ”köpa” sig fri från klausulen (= man betalar hela vitet och så gäller inte klausulen). En kompletterande klausul skulle kunna vara en avtalad hävningsrätt när vitet når taket (*bilaga 2*).

AB Stockholmsheims remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmsheim anser att Stadsledningskontorets förslag att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare är ändamålsenlig och relevant. Bolaget menar i likhet med Stadsledningskontorets förslag, att det är viktigt att kraven på den privata utföraren är proportionerliga – det vill säga att kraven inte får vara mer långtgående än vad som är nödvändigt i förhållande till syftet. Detta mot bakgrund av vilken information Stadsledningskontoret själv skulle ha lämnat, om denne hade drivit motsvarande verksamhet.

På ett generellt plan anser bolaget att det ska göras en lämplighetsbedömning, för vilka upphandlingar eller avtalsområden, denna typ av reglering kan anses ändamålsenlig för. I vissa branscher kan ett dylikt villkor om insyn få till följd att bolaget inte får in tillräckligt många, eller några, anbud då detta i vissa fall kan anses för långtgående för vissa aktörer. I egenskap av att vara ett allmännyttigt fastighetsbolag konkurrerar vi med privata aktörer om marknadens resurser och måste ständigt göra denna avvägning.

Bolaget anser att vitet ska anpassas efter det enskilda avtalet, det vill säga, att det i vissa fall är lämpligare med en procentuell andel av kontraktsumman för vitesberäkningen, medan det i andra fall kan vara lämpligare med en vitessumma. Det viktiga är, som i alla kontraktsförhållanden, att vitet ska stå i paritet med kontraktsvärdet, för att uppnå önskad effekt (*bilaga 3*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter ser positivt på att Stockholms stads program för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte avtalsklausul för säkerställande av allmänhetens insyn i verksamheter som bedrivs av privata utförare för mandatperioden 2015-2018. Detsamma gäller den reviderade klausulen om meddelarfrihet och meddelarskydd (bilaga 4).

Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SISAB tillstyrker att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer och avtalsklausul med reservationen att det tydliggörs för vilken typ av verksamhet som ska omfattas av riktlinjen. En reflektion är att det kan finnas risk att kravet på insyn tangerar affärshemligheter och då skulle kunna bli till men för såväl leverantör som medarbetare hos leverantören. En viss försiktighet i tillämpningen kan behövas (bilaga 5).

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stokab anser att det är angeläget att, såsom förslaget föreskriver, varje nämnd/bolag kan anpassa informationskraven utifrån respektive verksamhets art och kontraktets omfattning. Det är i detta avseende särskilt viktigt att det är möjligt, såsom också föreslås i riktlinjerna, för respektive nämnd/bolag att vid bedömningen av vilken information som är skäligen att kräva beakta den sekretess som tillämpas för verksamheten. Att så fortsatt kan ske är centralt för Stokabs verksamhet som bedrivs på en konkurrensutsatt marknad (bilaga 6).

Stockholm Business Region AB:s (SBR) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SBR delar stadsledningskontorets bedömning att frågorna kring uppföljning och kontroll av privata utförare inryms i stadens program för upphandling och inköp och ser därför positivt på förslaget att stadens program för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte avtalsklausul m.m. (bilaga 7).

Koncernledningens synpunkter

Det följer av kommunallagen att kommuner och kommunala helägda bolag ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare. I riktlinjerna bör förtydligas att 3 kap 19 a § kommunallagen endast gäller om en kommun sluter avtal med en privat utförare. Skyldigheten för kommunala bolag att ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata företag regleras i 3 kap 17 § kommunallagen.

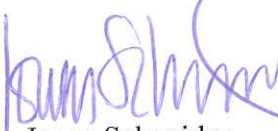
SISAB har efterlyst att det ska tydliggöras vilken typ av verksamhet som ska omfattas av riktlinjerna om allmänhetens insyn. Koncernledningen konstaterar att i förarbetena lyfts fram att kommuner är ansvariga för ett stort antal tjänster till medborgarna, t.ex. hälso- och sjukvård, socialtjänst och renhållning men det finns inga skrivningar som ger stöd för att bestämmelserna om insyn skulle vara begränsade till köp endast inom de sektorerna. Det faktum att regleringen även gäller kommunala bolag talar för att regleringen gäller oavsett vilken typ av verksamhet som privata utförare bedriver på uppdrag av kommunen eller bolaget. I klausulen som tagits fram anges att det är en

standardklausul och att villkoren bör anpassas utifrån verksamhetens art och kontraktets omfattning. Som också stadsledningskontoret skriver i sitt förslag är det viktigt att kraven på den privata utföraren är proportionerliga.

Några av dotterbolagen har gett uttryck för viss oro för att en klausul om allmänhetens insyn kan påverka marknaden, d v s privata aktörers vilja att lämna anbud i kommunala upphandlingar, i icke önskvärd riktning. Det är förstås viktigt att redan i avtalet med den privata utföraren reglera vilken information som den privata utföraren ska lämna ut. Exakt hur långt insynen ska sträcka sig får bedömas i varje enskilt fall och utifrån vilka uppgifter som skulle vara offentliga om verksamheten bedrivits i egen regi av kommunen eller det kommunala bolaget. Privata utförares intresse av att skydda sina affärs- och driftförhållanden och företagshemligheter värnas genom bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen och lagen om skydd mot företagshemligheter. Detta täcks in av den föreslagna klausulen som anger att leverantören inte ska vara skyldig att lämna information om utlämnandet strider mot lag eller annan författning. Avsikten är inte att de privata utförarna ska lämna ut information om sina affärs- och driftförhållanden och företagshemligheter. Utformas bestämmelsen med den utgångspunkten ser koncernledningen inte att det finns anledning till den oro som dotterbolagen ger uttryck för.

Sammantaget tillstyrker koncernledningen förslaget till riktlinjer med tillägget att det bör förtydligas med en skrivning om att skyldigheten för kommunala bolag att ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata företag regleras i 3 kap 17 § kommunallagen. Koncernledningen tillstyrker också förslaget till klausul men konstaterar samtidigt att den, som också framgår av förslaget, är en standardklausul som kan behöva anpassas utifrån verksamhetens art och kontraktets omfattning.

Den reviderade klausulen om meddelarfrihet och meddelarskydd med avtalsrättsliga sanktioner i form av vite gäller endast verksamheter inom skola, vård och omsorg. Koncernledningen avstår därför att lämna synpunkter på förslaget i den delen.

Jonas Schneider

Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar AB Familjebostäder
3. Remissvar AB Stockholmshem
4. Remissvar Micasa Fastigheter i Stockholm AB
5. Remissvar Skolfastigheter i Stockholm AB
6. Remissvar AB Stokab
7. Remissvar Stockholm Business Region AB

Yttrande över remiss - Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Inledning

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag på program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare samt förslag på avtalsrättsliga sanktioner i form av vite vid eventuella överträdelser av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd.

Svenska Bostäder omfattas av regleringen enligt 3 kap. 19 – 19 b § KL samt berörs även av lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Svenska Bostäder berörs däremot inte av lag (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter då denna lagstiftning tar sikte på vård, skola och omsorg.

Svenska Bostäders synpunkter på förslaget

1. Mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare

Svenska Bostäder anser att Stadsledningskontorets förslag att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare är bra och relevant. Precis som Stadsledningskontoret skriver i sitt förslag är det viktigt att kraven på den privata utföraren är proportionerliga – det vill säga att kraven inte får vara större än vad som är nödvändigt och ändamålsenligt i förhållande till syftet med ledning från vad vilken information staden själv skulle ha lämnat ut om staden drivit motsvarande verksamhet.

2. Klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Svenska Bostäder omfattas inte av denna lagstiftning som omfattar vård, skola och omsorg.

3. Rekommendation

Svenska Bostäder tillstyrker utredningens förslag gällande mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

AB SVENSKA BOSTÄDER

Pelle Björklund
VD

Remissvar - allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd (104-2088/2016)

Bakgrund

Familjebostäder har av Stadsledningskontoret inbjudits att lämna synpunkter avseende rubricerat ärende.

Sammanfattning av synpunkter

AB Familjebostäders självklara utgångspunkt i alla upphandlingar är att avtal ska slutas endast med seriösa aktörer, som bedriver hållbar verksamhet. Bolaget ställer sig i därför huvudsak positivt till förslaget. Dock ger det upphov till viss oro i fråga om det kan påverka marknaden, dvs privata aktörers vilja att lämna anbud i kommunala upphandlingar, i icke önskvärd riktning. Redan idag noteras i vissa för bolaget viktiga upphandlingar ett lägre antal anbud än önskvärt.

Vitesklausulen ska enligt förslaget utformas med ett fast vitesbelopp per vecka och ett tak. Bolaget föreslår att vite istället ska utgå med en procentuell andel av kontraktsvärdet. Med ett fast belopp finns risk att klausulen slår oskäligt hårt mot mindre företag som i regel har avtal/åtaganden avseende lägre värden. När det gäller förslaget maxbelopp för vite gör sig samma resonemang gällande: en leverantör med avtal som omsätter stora summor kan i princip "köpa" sig fri från klausulen (= man betalar hela vitet och så gäller inte klausulen). En kompletterande klausul skulle kunna vara en avtalad hävningsrätt när vitet når taket.

Med vänlig hälsning
AB FAMILJEBOSTÄDER

Anette Sand
VD

Stockholmshem

Remissvar - Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av befintlig klausul för meddelarfrihet och meddelarskydd

AB Stockholmshem (Bolaget) har av Stadsledningskontoret inbjudits att lämna synpunkter avseende rubricerat ärende.

Bolagets synpunkter

Bolaget omfattas av regleringen enligt 3 kap. 19 – 19 b § kommunallagen likväl som av lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden i arbetsgivarens verksamhet. Stockholmshem berörs däremot inte av lag (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter då denna lagstiftning tar sikte på vård, skola och omsorg.

1. Mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare

Stockholmshem anser att Stadsledningskontorets förslag att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare är ändamålsenlig och relevant. Bolaget menar i likhet med Stadsledningskontorets förslag, att det är viktigt att kraven på den privata utföraren är proportionerliga – det vill säga att kraven inte får vara mer långtgående än vad som är nödvändigt i förhållande till syftet. Detta mot bakgrund av vilken information Stadsledningskontoret själv skulle ha lämnat, om denne hade drivit motsvarande verksamhet.

På ett generellt plan anser Bolaget att det ska göras en lämplighetsbedömning, för vilka upphandlingar eller avtalsområden, denna typ av reglering kan anses ändamålsenlig för. I vissa branscher kan ett dylikt villkor om insyn få till följd att Bolaget inte får in tillräckligt många, eller några, anbud då detta i vissa fall kan anses för långtgående för vissa aktörer. I egenskap av att vara ett allmännyttigt fastighetsbolag konkurrerar vi med privata aktörer om marknadens resurser och måste ständigt göra denna avvägning.

Bolaget anser att vitet ska anpassas efter det enskilda avtalet, det vill säga, att det i vissa fall är lämpligare med en procentuell andel av kontraktsbeloppet för vitesberäkningen, medan det i andra fall kan vara lämpligare med en vitessumma. Det viktiga är, som i alla kontraktsförhållanden, att vitet ska stå i paritet med kontraktsvärdet, för att uppnå

önskad effekt. Det är även av vikt att skapa rutiner för avtalsuppföljning av denna typ av avtalsklausul, så att såväl leverantören som Bolaget förstår innebörden av avtalsklausulen.

2. Klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Bolaget omfattas ej av lagen. Det är förstås viktigt att tydliggöra detta förhållande i stadens Program för upphandling och inköp, dvs att kraven avser dessa ”vissa enskilda verksamheter”.

Rekommendation

Bolaget tillstyrker utredningens förslag gällande mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Stockholm, 2017-06-01

Linus Johansson
Tf VD

Remissvar avseende "Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med förslag till "Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd"

Micasa Fastigheter har fått rubricerande ärende på underremiss från Stockholm Stadshus AB för yttrande senast 2017-06-01.

Ärendet

Kommunstyrelsen har av kommunfullmäktige fått i uppdrag ta fram ett program med mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare samt ta fram ett förslag till avtalsrättsliga sanktioner i form av vite vid eventuella överträdelser av klausul om meddelarfrihet (beslutat av kommunfullmäktige 2016-02-08 § 17).

Riktlinjer jämte avtalsklausul för säkerställande av allmänhetens insyn

Stadsledningskontoret föreslår att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skälig insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

Eftersom privata utförare inte lyder under offentlighetsprincipen anser stadsledningskontoret att det är av vikt att ytterligare säkerställa att nämnder och bolag tillämpar tydliga avtalsvillkor gentemot de privata utförarna. Riktlinjerna ska utgöra stöd för de nämnder och bolag som lägger ut driften av kommunala angelägenheter på privata utförare.

Den av stadsledningskontoret framtagna klausulen är en standardklausul och ska anpassas utifrån den överlämnade verksamhetens art och utifrån vilka uppgifter som kan antas vara av intresse för kommunens invånare.

Riktlinjerna är framåtsyftande och påverkar således inte befintliga avtal.

Reviderad klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Stadsledningskontoret föreslår att den befintliga klausulen om meddelarfrihet kompletteras och anpassas utifrån den nya lagstiftning som utökar skyddet för privat anställda i offentligt finansierad verksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår att särskild vikt läggs vid att leverantören/utföraren upprättar interna rutiner för att möjliggöra för anställda att slå larm om allvarliga missförhållanden. Lagen innehåller inga formkrav men enligt stadsledningskontorets mening är det med tanke på verksamheternas art inte oproportionerligt att kräva att leverantören/utföraren senast vid ikraftträdandet av avtalet har upprättat skriftliga rutiner som också ska kommuniceras med berörd personal.

Vidare föreslår stadsledningskontoret sanktioner i form av vite för de fall leverantören/utföraren inte lever upp till sina åtaganden om att upprätta en rutin och/eller inte tillhandahåller information som möjliggör uppföljning. Ett fastlagt vite förenklar tillämpningen av klausulen samt skapar förutsebarhet gentemot leverantörs-kollektivet. Föreslagna vitesnivåer om 10 000 kr i veckan med ett tak om 100 000 kr per år är enligt stadsledningskontoret en väl avvägd sanktion.

Micasa Fastigheters synpunkter

Micasa Fastigheter ser positivt på att Stockholms stads program för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte avtalsklausul för säkerställande av allmänhetens insyn i verksamheter som bedrivs av privata utförare för mandatperioden 2015-2018. Detsamma gäller den reviderade klausulen om meddelarfrihet och meddelarskydd.

Med vänlig hälsning

Maria Mannerholm
VD

Skolfastigheter i Stockholm AB

Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Finansroteln har remitterat rubricerad remiss till bland andra SISAB för yttrande.

SISAB:s synpunkter

SISAB tillstyrker att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer och avtalsklausul, med nedanstående reservationer/tillägg:

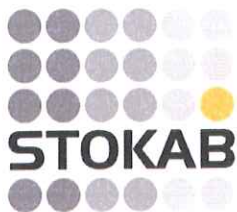
Att det tydliggörs för vilken typ av verksamhet som ska omfattas av riktlinjen.
Ska den gälla all upphandlad verksamhet (även sådana som inte utförs av kommunen själv med egen anställd personal, såsom byggande, teknisk och konstnärlig utformning mm), verksamhet som utförs av privata utförare inom det kommunala uppdraget (som vård, omsorg och kommunal service) eller enbart inom skola, vård och omsorg?
Att proportionalitet bör beaktas vid beräkning av vite, möjligen med relation till storlek på det upphandlade kontraktet.

Att i bedömning av införande av bestämmelser, enskild arbetstagares intressekonflikt avseende bl.a. lojalitet gentemot arbetsgivaren också beaktas vid bedömning av allmänhetens insyn i upphandlade kontrakt, så att inte enskild riskerar att lida skada vid verkställande av sådan insyn.

En reflektion är att det kan finnas risk att kravet på insyn tangerar affärshemligheter och då skulle kunna bli till men för såväl leverantör som medarbetare hos leverantören. En viss försiktighet i tillämpningen kan behövas.

I övrigt har vi inte gjort någon juridisk konsekvensanalys av förslaget, utan utgår från att det är utformat att uppfylla de lagar och regler området berör.

Claes Magnusson
VD

Yttrande över riktlinjer avseende allmänhetens insyn jämte revidering av befintlig klausul för meddelarfrihet och meddelarskydd

Inledning

Stokabs uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt fibernät i Stockholm. Upphandling är en strategisk funktion för Stokab och bolaget upphandlar förhållandevis stora volymer av sin verksamhet från privata utförare.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat *Riktlinjer avseende allmänhetens insyn jämte Klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd*.

Riktlinjerna avseende allmänhetens insyn syftar till att säkerställa att om stadens nämnder och bolag sluter avtal med en privat utförare ska nämnden/bolaget tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Tillhörande klausul, vilken föreslås användas i stadens entreprenadupphandlingar avseende drift av verksamheter inom skola, vård och omsorg, syftar till att förenkla förfarandet att i avtal reglera och säkerställa allmänhetens insyn under avtalstiden. Dessa dokument föreslås utgöra en komplettering till Stockholms stads program för upphandling och inköp.

Stokabs synpunkter

Stokab anser att det är angeläget att, såsom förslaget föreskriver, varje nämnd/bolag kan anpassa informationskraven utifrån respektive verksamhets art och kontraktets omfattning. Det är i detta avseende särskilt viktigt att det är möjligt, såsom också föreslås i riktlinjerna, för respektive nämnd/bolag att vid bedömningen av vilken information som är skäligen att kräva beakta den sekretess som tillämpas för verksamheten. Att så fortsatt kan ske är centralt för Stokabs verksamhet som bedrivs på en konkurrensutsatt marknad.

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Stockholm

Business Region

Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd

Svar på remiss

Stockholm Business Regions förslag till beslut

Stockholm Business Region överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remiss av ”Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd”. Ärendet anmäls som kontorsyttrande på styrelsens sammanträde den 19 september 2017.

Olle Zetterberg

Lena Häggdahl

Ärendet

Finansroteln har remitterat ”Allmänhetens insyn avseende kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare jämte revidering av klausul om meddelarfrihet och meddelarskydd” till Stockholms Stadshus AB. Stadshus AB har sänt remissen vidare i en underremiss till Stockholm Business Region AB (SBR). Svar på remissen ska vara Stadshus AB tillhanda senast den 1 juni 2017.

Kommuner, landsting och regioner agerar allt mer tillsammans med privata utförare genom att kommunala angelägenheter upphandlas och läggs ut på entreprenad. I syfte att förbättra kontroll och uppföljning av privata utförare samt stärka allmänhetens insyn i offentligt finansierad verksamhet har lagstiftaren infört nya bestämmelser i kommunallagen. Vidare har ett särskilt skydd för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden införts i svensk lagstiftning per den 1 januari 2017. Lag om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter (skola, vård och omsorg) träder i kraft per den 1 juli 2017.

Stadsledningskontoret bedömer att frågorna kring uppföljning och kontroll av privata utförare inryms i stadens program för upphandling och inköp och stadens övriga mål och styrdokument (dnr 170-850/2015).

Stadsledningskontoret föreslår dock att programmet för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte en avtalsklausul för att tillförsäkra allmänheten relevant och skäligen insyn i kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Riktlinjerna avseende allmänhetens insyn syftar till att säkerställa att om stadens nämnder och bolag sluter avtal med en privat utförare ska nämnden/bolaget tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som

lämnas över. Tillhörande klausul syftar till att förenkla förfarandet att i avtal reglera och säkerställa allmänhetens insyn under avtalstiden.

Mot bakgrund av den nya lagen avseende ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden samt kommande lag avseende meddelarskydd för vissa enskilda verksamheter föreslår stadsledningskontoret att nuvarande klausul om meddelarfrihet ska revideras och skärpas.

Stadsledningskontorets förslag innebär att ett vite införs för de leverantörer som inte inför interna rapporteringsrutiner för anställda som vill anmäla allvarliga missförhållanden, vidare föreslår stadsledningskontoret en skrivning som innebär att staden har möjlighet att vidta avtalsrättsliga sanktioner vid eventuella överträdelser av förbudet mot efterforskning samt vid utdömt skadestånd vid repressalier mot enskild medarbetare.

Bolagets analys och bedömning

SBR delar stadsledningskontorets bedömning att frågorna kring uppföljning och kontroll av privata utförare inryms i stadens program för upphandling och inköp och ser därför positivt på förslaget att stadens program för upphandling och inköp kompletteras med riktlinjer jämte avtalsklausul m.m.